

סדור עולת ראייה, הקדמה

לפני התפלה צריך להרגיש את הצורך של התפלה ואת הענג של התפלה. אין התפלה חפצה לשנות שום דבר באלהות שהיא מקור הנצחיות ואינה בגדר ההשתנות, אלא להתעלות עם כל השנויים החלים על הנפש, ועל כל העולם כולו במדה שהנפש קשורה בו, אל הרוממות האלהית. היא מדברת בענין האלהי, שהיא כוספת אליו, כפי מדותיה בחופש גדול, ובחופש זה מתגלה לה אורה ואמתה. היא מדברת אל ד', כאל מלך מושל העלול להשתנות, כאל אב המוכן לשינויים, כאל צדיק ונדיב המוסיף צדקה ונדיבות ע"י התעוררות מרוח אחר, מפני שכשהיא חפצה להתעלות אל האלהות הרי היא כבר מתעלה ברצונה, ורצונה הוא כל עצמות הויתה.

צריך שהתפלה תהי' נקי' מכל רעיון של שנוי רצון והתפעלות בחק השי"ת, מה שהוא דעה כוזבת ביחס לאלהות ומביאה להשחתת סדרי השלמות האנושית ולעומת זה עצם ערך התפלה ובטחון פעולתה בקבוץ תנאיה, גם מלבד פעולת השגת המבוקש והתרוממות הנפש וזכותה ע"י התפלה, הוא פנה גדולה בהשלמת האדם על כן צריך שיבין כל מתפלל, שהתפלה היא חק נפלא, שחקק הקב"ה בעולמו, להשלמת יצוריו בכל דרכי השלמות, וביחוד לתכלית השלמתם המוסרית הנצמחת ממנה, ואינה בגדר ענין מוטבע בחוקו ית', חלילה ועל-כן ראוי שקודם כל תפלה יוקדם ספור השבח, להורות שראוי לשבח הרבה על קביעת חק התפלה שלא כפי המושג בדרך-השאלה בשם טבע באלהותו ית'.....

הנשמה היא תמיד מתפללת. היא עפה ומתרפקת על דודה בלא שום הפסק כלל, אלא שבשעת התפילה המעשית הרי התפילה הנשמית התדירה מתגלה בפועל. וזהו עידונה ועינוגה, הדרה ותפארתה של התפילה שהיא מתדמה לשובנה הפותחת את עליה הנאים לקראת הטל או נוכח קרני השמש המופיעות עליה באורה, ולכן "הלואי שיתפלל אדם כל היום כולו". התפילה מבקשת מהנשמה את תפקידה. כשעברו ימים ושנים בלא תפילה בכוונה, מתקבצות בלב אבני נגף רבות שמרגישים על ידן כבדות רוח פנימית. וכשרוח הטוב חוזר, ומתנת התפילה ניתנת ממרומים, הולכים בכל תפילה ומתפנים אותם המכשולים, והסכרים הרבים, אשר נקבצו בנחל הנובע של נשמת החיים העליונה, הולכים וסרים. אמנם לא בבת אחת נמנה החסרון, אבל הולך הוא ומתמלא, והצוהר של התפילה הולך ומגלה את אורותיו.

התפילה היא לנו, ולעולם כולו, הכרח גמור, וגם תענוג היותר כשר שבתענוגים. גלי הנשמה שלנו הולכים ושוטפים, הננו חפצים מעצמנו ומהעולם שלמות כזאת שאין המציאות המוגבלת יכולה ליתן לנו, ומתוך כך הננו מוצאים את עצמנו שרויים בצרה גדולה, שדאבונה יכול להעביר אותנו על דעתנו ועל דעת קוננו. אבל קודם שיעבור זמן גדול, שיוכל שרטון זה להתגלם בקרבנו, הננו באים ומתפללים. שופכים אנו את שיחנו ומתנשאים אנחנו לעולם של מציאות שלם בתכלית השלמות, ואז נעשה עולמנו הפנימי באמת שלם בתכלית השלמות ודעתנו מתמלאת נחת, ואותו המשקל שהכרעתנו הפנימית פועלת על המציאות, שגם פנימיותנו היא אחת מחלקיה, מכריע גם את כל העולם כולו לכף זכות.

התפילה היא האידיאל של כל עולמים. כל ההוויה כולה למקור חייה היא עורגת. כל צמח וכל שיח, כל גרגר חול וכל רגב אדמה, כל אשר בו חיים נגלים וכל אשר בו חיים כמוסים, כל קטני היצירה וכל גדולה, שחקי מעל ושרפי קודש, כל הפרטיות שבכל יש, וכל כללותו - הכל הומה, שואף, עורג ושוקק לחמדת שלמות מקורו העליון, החי, הקדוש, הטהור והכביר. והאדם סופג את כל השקיקות הללו בכל עת ובכל שעה, והוא מתרומם ומתעלה בתשוקות קדשו, ובא תור הגילוי לתשוקות רוממות אל אלה בתפילה, המכה גלי אורה, היוצאת בחופש עזה בהגיון שיח קדשה למרחבי אל. מרומם הוא האדם בתפילה את כל היצור, מאחד הוא עמו את כל היש, מעלה את הכל, מרומם את הכל למקור הברכה ומקור החיים.

ברכות דף לא.א

אמר רבי חייה בר אבא: לעולם יתפלל אדם בבית שיש בו חלונות, שנאמר: (דניאל ו') וכיין פתיחן ליה וגו'.

רש"י מסכת ברכות דף לא עמוד א

לעולם יתפלל אדם בבית שיש בו חלונות שנאמר וכיין כו' וסופיה נגד ירושלים משמע דצריך שיהיה החלונות נגד ירושלים וכ"כ להדיא הרמב"ם והשו"ע ותמיהני על בהכ"נ של חב"א דגמחש"א דפה עירינו שאין שם חלונות לא לרוח מזרח ואף לא לרוח דרום וגם בבהכ"נ הגדולה המה למעלה בגובה הכותל ורש"י פי' לקמן בס"פ הטעם כדי שיהא מסתכל כלפי שמים שוב ראיתי בכ"מ שם שהביא משמ"י דהרמב"ם בתשובה דדין זה אינו אלא ביחיד המתפלל בביתו כו' ואולי מדקאמר יתפלל אדם משמע אדם יחידי דוקא וכן מדקאמר בבית ולא אמר בביה"כ דקדק כן ותמיהני על האחרונים שלא הביאוהו:

סדור עולת ראייה

מודה. ראשית ההופעה של צהלת החיים מביאה עמה את השמחה העליונה בחדות הקודש, שהיא מתבטאת בכל מלא הודה בבטוי "ההודאה". הכרת התודה לאלהי עולם, אדון כל המעשים, המחיה חיים בטובו, היא אוצר הטוב, הכולל בקרבו את כל התוכן של מילוי החובה וכל התוכן של העידון הרוחני ממלוא תנובת האהבה בחוברת, והנשמה מתנהרת בה ומתמלאה אורה ושמחה. ההוראה הלשונית של חובת הודאה, בבטוי "מודה" ביחוד, משותפת היא להודאה מגזרת תודה, הבאה מתוך הכרת הטובה של המיטיב, ומגזרת התודות והודאה על האמת. והדברים מתאימים זה לזה. צהלת החיים הראשונה, הפוגשת את האדם בהקיצו משנתו ומוצא הוא לפניו עולם מלא וחדש בכל מלואו וטובו, היא מרימה את אור

עולת ראייה *Olas Re'iyah*

השכל הפנימי להכיר את אור החיים וזיוו ביסודו, ותחת ההשקפה העכורה החמרית, שהיא מוטבעת בטבע הבר, מתעלה הרוח להשקפהאלהית צחה, לראות את נשמת אור חי העולמים ביפעת מפעלה. והאדם ברגש תודתו מודה הוא על האמת, ומקיים את עומק אמתתה של ההכרה הרוחנית, ומעיד על כל אור החיים והיש, שהוא נובע כלו ממעין הטוב ומקורו, ממקור חסד עליון, המשפיע שפעת חיים לכל המון עולמים וכל יצוריהם.

אני. האדם מוצא את עצמו בעצמו, ע"י אור החיים האלהיים המופיעים בקרבו, הממלאים אותו ברוח הטוב של רגש התודה של הכרת הטובה האלהית והבטאתה. כי במה נחשב האדם בחלישות כחו, באפסיותו וזעירותו, נגד כל היקום הגדול והעצום, וכחות הבריאה האדירים והנפלאים העוטרם אותו, מרוב שממון לעומתם אובד האדם את תוכן האני שלו. אמנם בהאיר עליו אותו האור של הכרת הטובה האלהית, וכל הסעיפים הקדושים כבירי עז הקודש שהיא מעירה בקרבו, אז בא האדם להכיר את גדולת ערכו, את אניתו והעדר בטולו בכללות ההויה, ומוצא את עצמו מאושר לומר בפה מלא: אני **בא"י, אמ"ה, הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה.** תתגדל בקרבנו הנשמה, יתרחב אור החיים שבקרבונו, בהיותנו יודעים, שכל היקום כולו וחיי המלאים הנם חטיבה אחת, שההשלמה המגמתית באה מקבוץ כל חלקיו יחד. האדם היולד לעמל, וזמני חיי המתחלפים בין מנוחת הלילה ליגיעת היום, והשכוי מעורר השחר, שלו יש בינה טבעית לעמוד על המבחן להבחין בין יום ובין לילה, באמת בריאה אחת היא, רוח אחד הולך ומאחד את נפש האדם ואת נפש כל החיה כולה, באפנים גלויים ובאפנים סתומים, ובזמן שהאדם מתעלה, חס על ימיו, וממלא את תפקידו העליון, הרי כל הזמנים וכל הברואים מתעלים על ידו. וחזון כללי זה מתגלה הוא לנו, ע"י היחש של הבריה הזאת, השכוי, הקורא בקול להקיץ נרדמים. במילוי תפקידו, לפני יצירתם של כל הכלים המעוררים למיניהם, אות הוא על השלמת תפקיד החיים ברוחניותם המתמלא מהמון היצורים, אשר כולם יחד עומדים להוציא אל הפעל את הדרתה של נשמת האדם העליונה, ההולכת ומתגברת עם ימי החיים וחליפות הזמנים, הימים והלילות, עם חלוקי תפקידיהם. והננו מברכים ע"ז בלב מלא רגשי קודש, לד' הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה.

בא"י, אמ"ה, אוזר ישראל בגבורה. גבורה מיוחדת היא גבורתם של ישראל, גבורה המצטיינת לא בכבושים שמכבשים את אחרים, מכניעים אותם או מאבדים אותם, אלא גבורה שבעקרה היא קשורה בכבוש שהאדם כובש את עצמו, גבורת הנשמה האלהית, הרוח האצילי של האדם, שמכבש את הגוף הבהמי ואת תאוותיו הגסות והסוערות, גבורת ארך אפים הטוב מגבור, ומושל ברוחו מלוכד עיר. זאת היא הגבורה האזורה לישראל, הנאותה ליסוד המוסר הטהור והרמת ערכו של האדם ביתרונו מן הבהמה, הראויה להאמר בעקרה כד שרי המייניה, בחזוק המתנים בכלל להיות יותר חמוש במלא הכח, ולהבדיל עם זה בין החלק השפל של הגויה לחלק העליון שיהיו הכחות, המטים את האדם לצדו הבהמי, מושפעים להיות טהורים ומשועבדים לגבורת הלב, המתמלא עז טוהר ורגש מלא קודש, בשאיפה עליונה לגבורה של מעלה. על חלק טוב זה, המיוחד לכללות האומה, ביסוד גזע קדושת נשמתה, המאירה לכל אחד מאישיה בהדרת כבודה, הננו מברכים לאוזר ישראל בגבורה.

אגרות הראי"ה, ב-34

אותה ההתמכרות העמוקה של עבודה-זרה שראה בה האדם הפרא חזות הכל" עד שנצחה גם את רחמי ההדים' ותשים את האכזריות על בנים ובנות למדה קבועה בעבודת המולך, וכנהנה, היא תוצאה ערפלית מההכרה הגנוזה שבעמק לבב האדם, שהענין האלהי יקר הוא מכל' וכל נחמד ואהוב כאץ נגדו. כאשר הוצרכה ההארה האלהית להופיע בטהרתה נתגלתה בעז התלהבותה בנסיון העקדה, שהראה לדעת שאותו החום וההתמכרות לענין האלקי אינו צריך דוקא שתמי ההשגה האלהית כ"כ מעולפת בלבושים בזויים כאותם של העבודות-הזרות, שזהירותה של הטוב האלהי אובד בהם לגמרי את חרכו, אלא גם בהשגה מהורה, אע"פ שאץ לדמיון הגס כ"כ חומר להזדעזע בתור הזדעזעות תמדית הקרובה לתבונתו של האדם' שאין צריך לחמר כמה שהיא מאירה את כל דרכי חיי של האדם, כמה שהיא מתקנת את החיים החברותיים וכמה היא מעמדת על בסיס איתן את מצב-הרוח של האדם, ביחס לשאיפותיו הנצחיות, המתגלות בענינים שהם למעלה מן השמש. כל אלה הם דברים גלויים. הרבותא המצויינת היא' שלא יחסר חם ההתמכרות ביחש להתקשרות האלהית בצורת ההשגה המוארה. זה יצא לפועל ע"י ההחלטה של נסיה העקדה, שנשאר חק טבעי לדורות עולמים' שגם בהקישור העדין אל הדעה המורמה מכל ענין חושי יש חדירה לכל חדרי לב? ולולי זה היתה האנושיות עומדת או ברגש עכור ופראי' אמנם פועם בחזקה בחושו לאלהות, או ברוח קריר מסונן קצת מבלעדי תכונה של חיקם עמוקים. ע"כ גדול הוא ונשא זכרון העקדה לדורות עולמים, ולא רק במטבעות תפלה כ"א המקרא במקומו הוא אומר: "יען אשר עשית את הדבר הזה ולא חשכת את בנך את יחידך" ומה נהדרת היא תפילתנו, להזכיר זכותו של האב הראשון האתם נגד הפראות הדמיונית במערכה האלהית, שכל זכותה הקלושה היתה בצד פופולרי שלה בהידור עומק הלב, שהיו האליליים טוענים שא"א לתרבות אנושית מבלעדיו, מפגי שהרושם של האלהות הטהורה הוא מרום יותר מדאי וזך יותר מדאי מלהיות בו כדי מרעה להמון גוים. בא "אב-המון גוים" והורה מה שהיה צריך להורות, עד אשר איך שירדו הדורות יש מקום לחדירה של האור הטהור, ועקדת יצחק נזכרת ברחמים לזרעו לדוד דורים.